

diplomi stoji: "i za svašto od sovjeta nastavljenije da ište i da poznate daje 'vrhovna vlast' ".

Ustanova sovjeta igrala je vrlo važnu ulogu u novoj državi, za to je nužno da se izbliže upoznamo sa postankom te ustanove. Karadžić u svome delu "Praviteljstvujumi sovjet serbski" veli da je prvu misao o obrazovanju sovjeta potstakao neki ruski gospodin kod prote Matije Nenadoviha, kad je ovaj bio u Petrogradu kao poslanik 1804 g. Ne znamo u koliko je to istina, ali po načelu koje se ogleda u prvoj organizaciji sovjeta, ne bi rekli da je onaka ustanova mogla ponihi u glavi "ruskoga gospodina" kao što su je u prvi mah svatili Božo Grujovih i proto Matija. Načelo prvog sovjeta u Srbiji bilo je patrijarhalno-demokratsko. Svaka nahija trebala je da izbere po jednoga poštena i pametna čoveka i to bi bila vrhovna vlast u zemlji. Srpske vojvode s Voždom zajedno nisu nikako hteli da priznadu ovaku vlast sovjeta, sve do poslednjeg vremena. Oni su u prvi mah hteli samo da to bude najviši sud u zemlji. Tako su i rešile znatnije poglavice na sastanku u Borku. Ali, kao što rekoh, Božo i prota mislili su sa svim drukčije o sovjetu.

Prvo(Z1) ustrojstvo sovjeta, a osobito onaj demokratski duh, koji se u njemu ogleda u prvi mah bilo je delo Bože Grujovića Srbina iz Austrije. Ovo je naročito s toga verovatno, što je ustrojstvo sovjeta vrlo slično sa ustrojem županijske uprave u Ugarskoj, a Boža je bio doktor prava, sigurno mađarskih. I tamo narod bira izvestan broj pretstavnika za vrhovnu upravu, pa oni između sebe podele sami poslove administrativne, finansijske i sudske kako najbolje znaju. Isto načelo bilo je u prvom srpskom sovjetu, dok se nije podelio na "popečiteljstva" gde se već ogleda upliv ruski.

Odma pošto se je sovjet ustanovio i premestio svoju radnju u Smederevo 1805 g. on je počeo da se stara da dobije od narodne skupštine potvrdu kao vrhovna vlast u zemlji.(Z3) U tome nije uspeo naročito zbog protivljenja Voždova, koji je u ustanovi sovjeta video samo težnju ostalih gospodara, da mu otmu vrhovnu vlast. Ali prvi sovjet po svom osnovnom načelu, na kome je ustrojen nije bio nikako velikaška ustanova. Sa svim naprotiv: to je bila ustanova narodna.(34) Još dok se nije vlast njegova formalno priznala, on je već težio da obuzda pojedine gospodare i da njiovu samovolju potčini narodnoj vlasti.* Još se bolje vidi duh prvog sovjeta, kad se promotri odnošaj nahija spram svojih sovjetnika. Evo šta kazuje o tome Karadžić: "kuća u kojoj je sovjetnik sedio bila je kao nahijska kuća, otvorena svakome čovjeku iz njegove nahije. Kad je ko imao makar kakva posla kod sovjeta, najprije je išao sovjetniku svoje